

פורום קשרי הממשל

קוד אתי לענף השדלנות ("לובינג")

מבוא

בדמוקרטיה הישראלית מתקיים מדי יום דיון ציבורי תוסס בו לוקחים חלק יחידים, קבוצות וארגונים. הכנסת היא לבה הפועם של הדמוקרטיה ובה נפגשים נבחרי הציבור ועובדיו עם אזרחים מן השורה ועם נציגי חברות וארגונים.

חברי הכנסת ופקידי הציבור מקבלים דרך קבע החלטות בעלות משמעות מכרעת על יחידים, קבוצות, ארגונים וחברות בישראל. הליך החקיקה וקביעת המדיניות מבוססים על עקרונות בדבר מקצועיות, שקיפות, התייעצות, ושיתוף הציבור. כחלק מעקרונות אלה, לציבור ניתנת הזכות להביע את דעתו ולהשפיע על עיצוב המדיניות הציבורית בעוד שעל חברי הכנסת ופקידי הציבור מוטלת האחריות להכריע בהתאם לאינטרס הציבורי ולפעול ללא משוא פנים.

לאור זאת, קשרי ממשל הם חלק בלתי-נפרד מההליך הדמוקרטי ומהשתתפות הציבור בקבלת ההחלטות. כך בדמוקרטיה המובילות בעולם – וכך גם בישראל. מטרתם של קשרי הממשל היא להבטיח, כי המדיניות הציבורית תביא בחשבון מגוון רחב ככל הניתן של שיקולים וכי כל מי שעתיד להיות מושפע ממנה יזכה להשמיע את קולו ולהיות שותף פעיל בעיצובה.

השדלנים ("לוביסטים") מביאים מדי יום לידיעתם של מקבלי ההחלטות קשת רחבה של עובדות, עמדות, דעות, ואינטרסים מצד מגוון חברות וארגונים בכלכלה ובחברה הישראלית. מקצוע השדלנות ("לובינג") נועד אפוא לסייע לציבור לקיים תקשורת רציפה עם נבחרי, ולשמש ערוץ להעברת ידע ומומחיות מהמגזר העסקי והחברה האזרחית לחברי הכנסת. זאת, בהתאם להוראות החוק ולסטנדרטים מקצועיים ואתיים, הנסמכים על עקרונות של הוגנות, שקיפות ופתיחות.

במטרה לקדם את אמון הציבור במקצוע ובהליך הדמוקרטי בכלל, יזם פורום קשרי הממשל את הקוד האתי. הקוד מיועד לשדלנים העובדים עבור גופים עסקיים, ארגונים ציבוריים, עמותות ללא כוונת רווח וכיוצא בזה. הקוד האתי כולל הסדרים חדשים, המטילים חובות אתיות על שדלנים, ששימשו בעברם כחברי כנסת או כפקידי ציבור וכמובן על השדלנים כולם. פורום קשרי הממשל מעודד את כלל השדלנים בישראל לנהוג בהתאם לקוד ולפעול להטמעתו בקרב עמיתיהם על מנת להבטיח את הרמה האתית הגבוהה ביותר במקצוע.

הקוד האתי שואב מהקודים המובילים בעולם: הקוד הבינלאומי של איגוד הלוביסטים המוסמכים באיחוד האירופי (Association of Accredited Lobbyists to the European Union) והקוד האמריקאי של איגוד הלוביסטים בארצות הברית ([American League of Lobbyists Code of Ethics](#)). בנוסף, הקוד שואב [מהמלצות הוועדה להכנת כללי אתיקה לחברי הכנסת בראשות השופט יצחק זמיר \(2006\)](#), [מהקוד שגיבשה ועדת המשנה של ועדת הכנסת להכנת כללי האתיקה בראשות חבר הכנסת חיים אורון \(2011\)](#), ומקודים קיימים בענף הלובינג בישראל.

1. מחויבות לציבור

- 1.1 שדלן לא יפעל אלא בהיתר שניתן לו על פי חוק.
- 1.2 שדלן יפעל בכנות, ביושרה, בכבוד כלפי אחרים, ובדרך ארץ.
- 1.3 שדלן יציית באופן מלא לכל החוקים, התקנות והכללים החלים עליו.
- 1.4 שדלן יימנע מלפעול בכל דרך הפוגעת באמון הציבור בהליך הדמוקרטי.
- 1.5 שדלן יימנע מכל פעילות שיש בה משום אפליה, גזענות או חוסר סובלנות.

- 1.6 שדלן יפעל לקידום המקצוע, יושרתם וכבודם של העוסקים בו.
- 1.7 שדלן יפעל לעידוד שקיפות, גילוי, והגברת אמון הציבור במקצוע השדלנות.
- 1.8 שדלן יגלה את שם וזהות הלקוח שאת עניינו הוא מקדם .
- 1.9 שדלן לא יהיה חבר בגוף בוחר של מפלגה.
- 1.10 שדלן ששימש בעברו כנבחר או כפקיד ציבור לא יעשה שימוש לרעה בידע או בקשרים שצבר בתפקידיו הציבוריים. בכלל זה, שדלן כאמור לא יקדם עניין בו היה מעורב בתפקידיו הציבוריים אלא בחלוף שנה מיום סיום תפקידו האחרון כנבחר או כפקיד ציבור, לפי המאוחר מביניהם.
- 1.11 שדלן יפעל לקידום המודעות הציבורית למהותו ותרומתו של מקצוע השדלנות להליך הדמוקרטי.
- 1.12 ברוח זו, של מחויבות לציבור, השדלנים בישראל רואים בפעילות התנדבותית למען הקהילה מטרה ראויה ונעלה, וכפועל יוצא מכך יפעלו לייצוג, ללא תשלום, גופים וקבוצות שאין ביכולתם לשלם עבור ייצוג זה.

2. מחויבות לנבחר ולפקידי הציבור

- 2.1 שדלן ישמור על אמינות ויספק מידע מהימן, עדכני ומדויק בכל עת.
- 2.2 שדלן יגלה בקיאות בחוקים, בתקנות ובכללים החלים על נבחר ולפקידי הציבור – לרבות בכל הנוגע למימון מפלגות – ולא יהיה מעורב במישרין או בעקיפין בהפרתם.
- 2.3 שדלן לא יטעה נבחר או פקיד ציבור לגבי עובדה מהותית, הנוגעת להליך החקיקה או פעילות הממשל.
- 2.4 שדלן לא יצור מצג מטעה לגבי טובת הציבור בעניין שהוא מקדם.
- 2.5 שדלן לא ידרוש ולא יקבל התחייבות מצד נבחר או פקיד ציבור כי יצביע או יפעל בדרך מסוימת.
- 2.6 שדלן שסיפק מידע, ומאז נודע לו על טעות, חוסר דיוק או שינוי מהותי שחל לגבי אותו מידע, יספק מידע עדכני ומדויק לנבחר או לפקיד ציבור העשוי להסתמך עליו.
- 2.7 שדלן לא יהיה מועסק במישרין או בעקיפין אצל נבחר או פקיד ציבור, בין אם בכנסת ובממשלה ובין אם מחוצה להן.
- 2.8 שדלן לא יציע ולא יעניק תמורה או טובת הנאה לנבחר או פקיד ציבור.
- 2.9 שדלן לא יגרום בדרך כלשהי לנבחר או לפקיד ציבור להפר חוק, תקנה או כלל.

3. מחויבות ללקוחות

- 3.1 שדלן יפעל בהוגנות ובמקצועיות תוך הגנה על כבודם האישי והמקצועי ועל המוניטין של לקוחותיו או מעסיקו.
- 3.2 שדלן יקדם את ענייני לקוחותיו או מעסיקו בנאמנות, בהתמדה ובנמרצות ובמסגרת זו יקדיש זמן, תשומת לב ומשאבים לקידום ענייניהם בהתאם לציפיותיהם ולכל הסכם שערכו ביניהם.
- 3.3 שדלן יתמצא בהליך החקיקה, בפעילות הממשל ובכל נושא הנדרש לצורך ייצוג לקוחותיו או מעסיקו באופן ראוי.
- 3.4 שדלן ישמר ויטפח את הידע שהוא מעמיד לרשות לקוחותיו או מעסיקו באמצעות לימוד מתמשך, הכשרה מקצועית ופיתוח הכלים המקצועיים שברשותו. בכלל זה, שדלן יתעדכן באופן שוטף בחוקים, בתקנות, בכללים ובנורמות האתיות הרלבנטיות לעיסוקו.

- 3.5 שדלן יידע את לקוחותיו או את מעסיקו לגבי טיב ואופי פעילותו, לרבות שיתופי פעולה שהוא נוקט עם גורמים נוספים הפועלים בתשלום או בהתנדבות, ובמידת האפשר, יעניק ללקוח את ההזדמנות לבחור בין אפשרויות פעולה שונות.
- 3.6 שדלן יערוך הסכם כתוב עם לקוחותיו בדבר תנאי ונסיבות השירות שיספק, לרבות בכל הנוגע לגמול והחזר הוצאות, אשר ייגבו לצורך קידום ענייניו של הלקוח בלבד.
- 3.7 שדלן ישמור על חסיון המידע השייך ללקוחותיו או למעסיקו ולא יגלה מידע כאמור ללא הסכמה מדעת של לקוחותיו או מעסיקו. שדלן לא יעשה שימוש במידע חסוי השייך ללקוחותיו או למעסיקו עבור מטרה שאינה נובעת מההתקשרות ביניהם.
- 3.8 שדלן שהתקשרותו עם לקוח או עם מעסיק באה לסיומה יפעל ככל יכולתו להגן על טובתם, לרבות השבת מסמכים או רכוש שהלקוח או המעסיק זכאים להם ומתן זמן סביר להיערכות ולהתקשרות עם שדלן אחר.

4. מחויבות אל מול חשש מניגוד עניינים

ענף השדלנות הוא תחום מקצועי המהווה חלק בלתי נפרד מההליך הדמוקרטי ומהשתתפות הציבור בהליכי החקיקה. הליך חקיקה שלם מותנה בכך שהאינטרסים המושפעים מחקיקה והשלכותיה הצפויות של החקיקה יישקלו טרם קבלת החלטה על ידי המחוקקים. ייצוג נאמן וראוי של האינטרסים השונים מקדם הליך נאות של חקיקה ומגדיל את הסיכוי לחקיקה ראויה.

שדלנות מקצועית תפקידה לספק לחברי הכנסת מידע משמעותי וחיוני אודות גורמים רלוונטיים המושפעים מהחלטותיהם, וזאת בדרך של הצגת עמדות, העדפות, אינטרסים וצרכים של הארגון, החברה או הציבור אשר בעבורם פועל השדלן. השדלנות המקצועית מאפשרת לחברי הכנסת ללמוד על העדפות וצרכים של הציבור המושפע מהליך החקיקה, ומעודדת את השתתפותם של בעלי עניין בהליך הדמוקרטי.

חברות השדלנות החברות בפורום קשרי ממשל הן חברות השדלנות הגדולות והמרכזיות בענף, אשר צברו במהלך השנים יכולת וניסיון מקצועי, ידע רב ומוניטין. מטבע הדברים, עשויים לפנות לשדלן או לחברת שדלנות, גופים שונים המבקשים כי השדלן או החברה ייצגו אותם באותו עניין, באופן העשוי לעורר חשש לניגוד עניינים בפעילות השדלן או החברה.

בשנים האחרונות, בעקבות חקיקה להסדרת מקצוע השדלנות, פועל הענף בכנסת בשקיפות מלאה באשר לזהות לקוחותיו, באופן המצמצם באופן משמעותי כל חשש לניגוד עניינים בין לקוחות חברת שדלנות. השדלנים הרשומים בכנסת, ביניהם חברי פורום זה, מדווחים לכנסת באופן שוטף את רשימת לקוחותיהם והכנסת מפרסמת מידע זה לציבור. כמו כן, לפני כל דיון בוועדות הכנסת, מדווחים השדלנים הרשומים לכנסת הן את זהות לקוחותיהם המיוצגים על ידם באופן אקטיבי בדיון, והן את זהות הלקוחות הקשורים באופן ישיר לנושא הדיון, גם אם אינם מיוצגים בדיון.

בנוסף, גיבשו חברי הפורום כללים שמטרתם להגביר את השקיפות ולמנוע חשש לניגוד עניינים בייצוג לקוחותיהם, כדלקמן:

1. חברת שדלנות המתבקשת לייצג בדיון מול חבר כנסת, או בדיון בוועדה מוועדות הכנסת לקוחות שונים, באותו עניין, תעדכן את הלקוחות ותקבל את הסכמתם.
2. חברי הפורום יביאו לידיעת כלל עובדיהם את חשיבות ההימנעות מחשש לניגוד עניינים בין ענייניו של לקוח, לבין ענייניו של לקוח אחר אותו הם מייצגים באותו עניין, וינחו את עובדיהם לפעול כאמור בפסקה 1.

חברי הפורום קוראים לכל העוסקים בייצוג לקוחות בכנסת ישראל ובפני חברי הכנסת, ליטול את היוזמה ולאמץ עקרונות אלה.

על פורום קשרי הממשל

פורום קשרי הממשל נוסד ב-2012 על מנת לקדם פעילות מקצועית בענף קשרי הממשל בישראל, להגביר את אמון הציבור במקצוע השדלנות ("לובינג"), ולהעלות את המודעות הציבורית בדבר חשיבות המקצוע לדמוקרטיה הישראלית. הפורום מאגד בתוכו את החברות המובילות בתחום הלובינג בישראל ופועל, בין היתר, להטמעת כללי אתיקה בהתאם לסטנדרטים בינלאומיים, לליבון וקידום מטרות משותפות, ולהסברה בקרב הציבור אודות תרומת הענף להליך הדמוקרטי.